

Ezen lapok minden héten négyezer, u. m. kedden, csütörtökön, pént. és vasár. jelennek meg. **Előfizetési ár** félévre Buda-pesten házhöz-hordással 5 ft., Postán birtékban hetenként kétszer küldve 6 ft 24 kr., négyszer küldve pedig 7 ft 12 kr. pp. A hirdetések minden négyezer hasábozott apróbetűs soraért vagy ennek helye-

Csütörtök

650.

Augustus 26. 1847.

ért 5 ox. kr. a kettős hordással serért pedig 10 p. kr. fizetendő. **Előfizethető helyben** a kiadóhivatalban, **hatvani utca** Horváth-házban **583k** szám alatt földszint, és minden királyi postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomban a külföldre menendő példányok csak a bécsi császári postahivatalnál rendelhetők meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Sommázzunk. — Budapesti hírharang. Kisdudovát. Morszban terj. egyesület. Királyi magy. term. tud. társulat. Az ágost. ev. vallásu superintendenciák egyetemes gyűlése Pesten. K. u. l. f. d. Nagybritannia. Franciaország. Spanyolország. Olaszország. Svéczia és Norvégia. Belgium. Poroszország. Törökország. Északamerika. Délamerika. Hivatalos és magánhirdetések. **IRODALOM és TUDOMÁNY.** Népszerű földrajzi oktatás, iskolai s magánhasználatu írta Kanya Pál. Pesten Kilian Gy. tulajdona 1847. XIV. és 632 l. n. Sadrét.

HUNGARORUM ET TRANSILVANIAE.

D (Sommázzunk.) Midőn ez előtt 2 1/2 hónappal össze kezdtük szedni eszméinket hazai ügyeink legfontosabbikáról, t. i. a pénzügyről, és egymás után olvasóink elibe terjesztők, nem gondoltuk volna, hogy ezen fejtegetések ennyire huzódjanak és így terjedelmre szélesedjenek ki. A nálunk még alig megvitattot tárgyat, mikor hozzáfogtunk, magunk sem hittük volna így nagyoknak, és olyannak különösen, melyről írni alig lehet a nélkül, hogy olyakra is ne terjeszkedjünk egyuttal, mellyek szorosan nem tartoznak hozzá, de ha már a pénzügyt tárgyaljuk, megérintésök alig mellőzhető. Ilyen például a közpénz hovaforrásának kérdése. Ha azzal foglalkozunk el egy ideig az olvasó figyelmét, hogy mi ből csináljunk közpénzt, természetesen nem kerülhetjük el azt is kifejtetni, hogy mire csináljuk azt. 'S így aztán észrevételül tervről tervre jut az ír, és így járunk mi is. Akaratlanul egy egész fizetési és hovaforrási terv lett azon néhány eszméből, mit az olvasó elibe terjeszteni volt csak kezdetben fölített szándékunk. 'S e felett van még más ok is, melly jelen fejtegetéseinket nagyobb halmazzá tévé, mint magunk is szeretjük volna, és ez: a dohány és vámvizony kérdése. Azt hisszük azonban, hogy mind ezen hosszadalmassággal az ügynek kárt épen nem tettünk. Mindenesetre legelőbb is bővebb vitára szolgáltatunk alkalmat. Aztán földeztünk a pénzügyi kérdésnek összefüggését a vámkérdéssel. Megmagyaráztuk, hogy mit értünk az anyai ok nélküli lármát ütött dohányjvedelmezés alatt. Figyelmessé tettük a birtokos osztályt azon önmystificatióra, mellyel tőle némelyek hársány szóval kívánnak. Igyekeztünk kideríteni, hogy közlekedési eszközeinket miért kell országos rendszerrel létesíteni igyekeztünk. Mindezzel bizonyosan igen nagy ingert szolgáltatunk arra az olvasónak, hogy ezen fontos tárgyakról maga is gondolkozzék. Távol vagyunk annak állításától, hogy eszméink csalhatatlanok, terveink mindegyik helytálló, minden kifogáson felüliek. Meglehet azonban, hogy néhány hasznavehető gondolat találkozik köztök, melly ahozért emberek által felfogva és idomítva, az eligazodást könnyítheti és talán valóban elő is mozdíthatja. Ezen reményben számítottunk az olvasó engedékeny bírálatára. Mi pedig a conservatív pártot illeti, annak épen nem távolozunk, támaszkodva kifejtett eszméinkre, a legközelebbi időkre következő jelszót ajánlani: "Fizessünk! közpénzt az országnak! Iskolát, hitelt, közlekedési eszközöket a hazának! Vigyünk szellemi és anyagi javításra célzó direct és indirect méréseket terheket, a mennyit becsülettel elbírnak; alapítsunk az országnak alkotmányos financiait, hogy azt tovább és tovább fejtsék, minden rendű közszükség min-

denki hozzájárulása mellett fedeztethessék; igyekezzünk a hazának az ausztriai tartományokkal vámtentes, a külföld pedig a mainál sokkal nagyobb, és mindennemű prohibíció nyügeitől ment kereskedést szerezni! Ennél conservatívabb jelszót pártunk nem választhat, mert az egyenesen az ország és önmaga nemcsak conservatív, hanem melioratívára van irányozva, ennél egyéb pedig nem lehet politikájának végcélja. Szabad legyen ennélfogva reménylenünk, hogy a conservatív párt eszméinket méltányolni és azokat, mellyeket hasznavehetőeknek talál, mint olyasokat, mellyek mind az országra, mind önmagára nézve sokkal hasznosabbak, mint azon tervek, mellyek más oldalokról eddig fölhozattak, czelszerűleg javítva és idomítva pártolásában részvenni és terjeszteni fogja. Az olvasóhoz pedig még csak két kérésünk van. Első az, hogy eszméinket ne részleteikben fogja fel, hanem összefüggésökben vegye figyelmére és így bírálja. Másik kérésünk pedig az, hogy engedje meg, mikint berekesztésül egy áttekintő pillantást vessünk az egésze, sommázzunk egyvüvé az eddigieket és némi magyarázatokat adjunk még pótlásul.

Oly eszmefejtegetésben, melly gyakorlati és nem merőben elméleti dolgok körül forog, az eredmény, a conclusio, mellyhez jutunk, leginkább azon methodustól függ, mellyet követünk. Ha valamely tételt, mint csalhatatlant, mint olyat, mellyhez szó nem fér, melly dőnthetetlenül igaz, állítunk oda a nélkül, hogy akár annak elemzésébe ereszkedünk, akár magunkkal a gyakorlati valószínűsítés iránt szótot vetünk volna előbb, és beérjük azzal, egy ilyen tételtől aztán csak a következményeket huzni ki és ezeket állítani fel mint okvetlenül teendőket, gyakorlatilag valószínűsítőkat: úgy többnyire egészen hamis, a tények, az élet által nem támogatott, a valódi szükségek által nem postulált conclusiókhoz fogunk jutni. Ugy remlik előttünk, hogy azok, kik a házi és hadiadó nemesség általi birtokaránylagos és minél előbbi elvállalásában panaceaát keresnek, ezen hibás methodust követik. Ők nem azon kérdést tervek magoknak: mi baja van ezen hazának, mennyiben orvosolható az pénzzel? és a mennyiben pénzzel orvosolható, hogy lehet azt előállítani? hogy lehetne ezen országnak a közszolgálat szükségéinek megfelelően financiára szót tenni? teherhordási rendszert ezen célból mikép kell átalakítani? mikép idézni elő az összes nép teherhordási képességét, mint azon alapot, mellyen minden valamirevaló financia rendszernek fenekelnie kell? hogy és micsoda természetes rendben állanak e tekintetben a teendők és a kivethetőség valószínűségei, fölfele, magunk körül és lefelé tekintve? — nem ezen kérdéseket iránt igyekeztünk tisztába jóni, hanem oda állítottuk mint axiomát a következőt: „a nép jelen terheit nem bírja; Magyarország okvetlenül anarchának és pusztulásnak megy elibe, ha a nemesség a hadi és háziadó viselésében mielőbb nem osztozik.“ Eből aztán igen természetesen folyt a következmény: „tehát a nemességnek mielőbb el kell vállalni a házi és hadiadót, és pedig birtokaránylag.“ Hogy ezen conclusióhoz teljességgel nem lehet eljutni, ha a kérdést másképp állítjuk, az minden további elemzés nélkül világos.

Vannak bizonyos irányzatok az eszméinket törvényhóltankönyve, tökéletesen megczafolja. Ennek faklyáján visszamenve az emberiség művelődésének ezredéves pályáján, ugy találjuk, miszerint egy nemzet sem birt még a világon anyai erővel, hogy egymagában, elzártan, önmagát a mai fogalmak szerinti lehetőségig s így annyira kiművelte, észlethetőségét kifejtette volna, hogy azt művelne, felvilágosultnak mondhatnók. A példát Chinában látjuk, melly magát „mennyei birodalomnak“ nevezi, 's így a tudás, műveltség és felvilágosodás legmagasb fokán képzeli; és mi, ha olvassuk és halljuk szokásait, társadalmi s egyéb intézkedéseiket, viseletöket, 'sat., nemde mosolygunk, 's közmondalunk — „chinai!“, mellyel hárgyu, ügyetlen, tehetlen, nevétségés lényt akarunk megjelölni, önkint nyelvünkre sikamlik? 'S miért van ez? mert a birodalom roppant falakkal, 's mi több halálfenyegetéssel tartotta távol mind azt, mi kívülről tudományt, 's ezáltal világosságot, fényt hozhatott volna népeire. — Milly másképen van ez a nyugati Europa népeivel, kik folytonos és korlátlan közlekedésben a világ minden nemzetével sajátos népszokásaikon is többnyire felülvethető a művelődés egy nemének helyege, melly ferdeségnek tesszö miénktől eltéréseben is, inkább tetszik, mintsem hogy gúnyolni tudnók? Az ész, melly széke a tudomány, melly viszont a műveltséget és felvilágosodást szüli, nem egy ember, 's nem is egy nemzet, 's egy vagy néhány nemzedek kizárólagos kincse, melly hagyománykepen szálljon csak által aprólé fura, 's csak is egy családnál, több 's kevesb évekig maradjon kizárólagos tulajdonul. A lángész ritka nemzetekben szintűgy, mint egyénekben. 'S mit használt a chinaiak Confuciusa, mit a persák Zoroastere az öszves emberiségnek? Egy birodalom határi közt világot lángeszök, egy nepet boldogított tudományuk legfölebb; 's bár milliók voltak e nép — mint mesterök, ugy ök is az emberiség fejlődési haladásában tényezőül lenni elmulasztván: e tekintetben csak azért említhetnek föl a történetben, hogy léteztek; de az öszves embernemzedékek hasznukat nem vevén, azoktól semmi elismerést nem várhatnak. — Egyik nemzetől, mellynek hajlama, társasági állása, földje, éghajlata 's több illy körülmények korábban ehresztettek őt a művelődesre, a másikhoz, melly szorosb érintkezésben volt, lassu folyam gyauant hatott át a fejlődés, a tökéletesülés. Így éltek föl Itáliában a tudományok és művészetek, miután itt azokkal együtt a romai művel-

zésra vonatkozó rendében, mellyek hagyományként ivadékról ivadékra szállva által, magokat befészkelik öszves gondolkozásunkba, és mint axiomák minden vizsgálat nélkül elfogadtatva, az igazság kiderülhetését végtelenül akadályozzák, és egyébkint is nagy kárt tesznek. Vannak továbbá bizonyos állapotok, mellyeknek anomaliái hosszabb fenállásuknál fogva magokat eszméinkbe ugy beleszővik, hogy azoktól alig tudunk szabadulni. Ilyen irányzat financiaiális politikánkban a negatív irány, adórendszerünkben pedig azon mód, melly szerint kiállítottuk eddiglen azon közjvedelmeket, mellyek léteznek. A magyar nemzet rendes teherhordás iránti idegenségét jó ideig azon atyáskodással szerette szőpítgetni, mellyet a terheket rendesen hordó nép iránt tanúsítani igyekezett. Az, hogy ő maga rendesen terheket nem hord, nyomta némileg lelküisméretét, és így azzal akart magán könnyíteni, hogy legalább az adózó nép terheinek szaporodását lehetőleg gátolja. Ezen eszméirányból származott a régi financiaiális politika, — mellynek uralma alatt adórendszerünk jelen anomali és céljának teljességgel meg nem felelő állapotáig lassankint kifejlett. Ezen politika egészen eltesztette szem elől annak csak komoly megkísértését is, hogy az ország közszükségei kellőleg fedezve legyenek, hogy a nép teherhordási képessége gyarapítottassék, és mindöszve is a teherszaporodás akadályozására és így pusztá negatióra szoritkozott. E politika jelszava ez volt: kiméljük az adózót; és ez igen humanusan hangzik, de gyakorlatban mennyire hiúsult meg, azt a tények bizonyítják, mert az adózó nép terheinek szaporodását megakadályozni nem vala képes és mert semmit sem tett képességének gyarapítására, tehát el is maradt szomoruan mellette mindenben az ország. Hasonló kárt tett azon mód, mellyel kiállítottuk az eddig létező közjvedelmeket. Mivelhogy eddig azok, mellyekről bizonyos állandó források által gondoskodva nem volt, direct adózás útján állítottak ki, és ezen direct adó legnagyobb része a birtokra nehezedett, tehát igen nehezen tudunk elválni ezen eszmétől, vagy csak megvizsgálni is alig vagyunk hajlandók azt: vajjon nem léteznek-e a közjvedelmek előállításának más és gyümölcsözőbb módjai is. A negatióknak ezen téllensége és meddőségéből származik azon eszmei szegénység, melly ha közszükségek fedezéséről van szó, házi és hadiadó emlegetésénél, ha közjvedelmek előállításáról, birtokaránylagos teherviselésnél továbbra terjeszkedni nem tud.

Az újabb nemzedék egy bizonyos részének füleiben, a nélkül hogy észre is venné, ezen téppolitika utóhangjai rezgenek. Észrehevén ugyanis, hogy a régi politika meghiusult, 's látván, hogy a nemességben naponkint csökken a rendes teherhordás iránti idegenség, ismét a régi politika szellemében, noha más uton, akar segíteni a jelen állapot anomaliáján, és azon igyekszik, hogy a mostani adózók vállain fekvő teher tétessék által nagy részben más vállakra. Ezen szándékát a jelen nemzedék érintett része általános elvek paizsa mellé szereti helyezni, és azon plausibilitás által tenni ajánlatossá, melly a közterhek mindenki általi viselésének elvében fekszik, és ezért ezen elvet állítja előtérbe és ennek nevében sürgeti, hogy a létező közterheket a nemesség birtokaránylag vegye által, azon családásból indulva ki, hogy

seget is előte a dülő nepvándorlat, a görögök által, kiket Europa keletéről sz Islam hadai nyugatra vonulni kényszerítettek; onnan Német- és Franciaországba, 's Europa többi nyugat-északi 's déli tartományába terjedvén. A görög classicusok nyitottak ismét utat a hajdan annak emlőin növekedett latin irodalomnak, mellyből a lombard, goth, alán, 'sat. népek nyelve gyűlével származott az olasz, spanyol, portugál és francia. Maga a görög műveltség Egyiptomból, vagy Tyrusból, de Egyiptomon által, vette fejlődését; 's az megint a chaldeusok 's több ázsiai népek nyomán virágozott fel: ugy hogy nem mutatkozik példa a történetben arra, hogy egyik nép a másik befolyása és segélye nélkül a tudományokban és műveltségben, önmagából, önérejeből emelkedett volna fel magas, észhez illő fokozatra.

A következők világos: nem nélkülözhetjük a latin-görög classicusokat, 's miután a forrás mindig tisztább, élvezetűsabb, mint a patak, melly belőle nyeri vizeit: nem nélkülözhetjük az eredeti nyelvek tudását; mint nem szünte a többi nyelvekben ismeretét sem, ha tudományos műveltségre jutni, 's abból az egész néptömégnek felvilágosítást juttatni akarunk. De ne akarjuk, avagy ne sürgessük kában, hogy a nép is csak a latin-görög nyelv által nyerje a világot; hiszen ez eddig sem nálunk, sem sehoh a világon nem történt. Százak, ezrek hivatása maradand, e nyelvek ismeretkincsével birni, hogy abból, apostolokkint, a népek is juttassanak. De a kozlony, mellyen e juttatás eszközöltetik, más nyelv csak nem lehet, mint a népe, minthogy ezt csak saját nyelven oktathatjuk 's nem várhatjuk tőle, hogy magát szinte a latin-görög 's egyéb nyugati nyelvekben is otthonossá tegye. 'S im ez szolgáljon megnyugtatósnakra azon rettegőknek, kik azt hiszik 's hirdetik *, hogy a nemzeti nyelvnek a latin ele és fölé lett emelésevel hazánkra uj barbárszázadok várakoznak.

* Neptanítók tehát, tanulják most is, jövőre is a latin-görög nyelveket. Érttem pedig neptanítók alatt mindazokat, kik a tudományok, szellemi és testi művelődés 's így az általános felvilágosodás terjesztésére társadalmi állásuk által bármikpen hivatnak, vagy különben is magokban hivatást éreznek, — 's a capitolium nálunk is állni fog! (Vege köv.)

* Mert vannak ám illy emberek; hogy az Isten világítsa meg vakságukat! Alig két éve, hogy egy latin íróiratban az itt felhozott kába jóslatot olvashattuk!

Irodalom és Tudomány.

NÉPSZERŰ FÖLDRAJZI OKTATÁS, iskolai s magánhasználatu írta Kanya Pál, a pesti protestansok közepantodájának rendes oktatója, 's a kir. magyar természetud. társulat rendes tagja. Harom könyvatomu táblával Pesten Kilian György tulajdona. 1847. — XIV, és 632 l. n. Sadrét.

-R. A magyar nyelv ellene nagy súlyt helyezének okszerűtlen ellenszégülésök azon védvében, hogy a latinság helyébe nemzeti nyelvünk hozatván a tanszékekre, a tudományok nálunk menthetlenül 's fentarthatatlanul elparlagalnak! Magunkra leszünk — így mondának ök — szorítva, 's valamint a classicusok ismeretét feledve, azok böles tanításait sejtünk nem tehetjük: ugy elmaradunk majd az europai művelt nyugatiaktól is, kik ugyanazon classicusok alapján terjesztettek világot, tudományt 's ezáltal művelődést magok között és körül.

Feledtek ezen jó emberek, hogy az ismeretek által terjesztendő világ, 's az ezt követő művelődés, nem akkor hat oshajtott sikerrel az állodalomra, ha az egypár száz, vagy néhány ezer polgárnak sejta csak, 's nem akkor boldogítja az öszves köz-társaságot, ha csak néhány tudósra szoritattik; hanem akkor és ugy, ha annak terjedése milliókra hat, ha világa száz és száz ezreket emel ki a sötétségéből. Ez által pedig nem azt akarom mondani, mikintha az ismeretek terjedését a latin vagy görög classicusok nyomán vélnék szükségesnek, 's mintha azok ismerete nélkül a nagy tömeg, a milliók, a tudományos felvilágosultság jótéteményiben nem részesülhetnének. Épen nem; sőt ellenkezőleg. De másrészt aziránt sem akarok felreertetni, mintha a latin 's görög classicusok tanulatit az ismeretek terjedéséből kizáratni, vagy épen szükségteleneknek tartatni akarnám? Ments Isten! Az áldott középut itt is biztosan vezet ki a czéltévesztető szélsőségek, mellyekben egyfelől azok barangolnak, kik hiszik, hogy a latin 's görög nyelvek nélkül nincsen, nem lehet műveltség 's felvilágosodás; másrésztől azok bujdoklanak, kik ugy velednek, miszerint azon nyelvek ismerete az általános művelődés és felvilágosultság utolérésére teljességgel szükségtelen, 's így egészen nélkülözhető.

Ez utóbbiak véleményét a történet, az emberiség e nagy

y minden
kint 300
herában
endshan,
a már az
pusztítá-
agát, alig
kipótolni
okit 200
szes szá-
innen Ar-
int csilla-
an az or-
ve a szél
zdtet irá-
tartomá-
a a süfü
n valószí-
ületbe, hol
ában no-
hál meg,
k. A kör
is elter-
mint Per-
ldig egy-
b a leg-
iknál ve-
alatti la-
ümölcsöt
l be nem
orkos: i
1. em)
(2, 3)
bíró le-
megyébe
áttal.
mányok
az
r. p. p.
r. p.
r. p.
D kr.
5 kr. p. p.
mányok
(1)
ére,
az egye-
fog tar-
tagja 's
én 1847.
egyző.
(1, 3)
á v
g
iránt
iratára
jelenleg
elnöke.
(1, 3)
al a vá-
t-Mihály
rcsmál-
város-
rveresen
a város
(2, 2)
könyv-
0-700
iskai 's
l. f. évi
delútnál
l-duna-
Lőrincz
lete.
16 ft. p.
1834ki
017 ft
darabja
Nagy-
szvény
1) 620
84.

ha ezen elv keresztülmegy, már boldog lesz az ország, holott az elv keresztülmenele még semmi, hacsak az elv okosan és maga helyén nem alkalmaztatik. Ezen politikának jeleszava: „könnyítsünk”, mi szinte igen szépen és humanusan hangzik, — de magában az ország fölemeléséhez még ép oly kevés vezet, mint az előbbi, és az ország elhanyagolt szükségét tekintve, csak oly negatív, mint amaz. Mert hisz könnyű belátni, hogy ezen irányzat más formában ugyan, de valóságban és gyakorlati alkalmazásban nem volna egyéb, a régi tévpolitika folytatásánál. Nincs ugyanis ezen irányzat kiütésénél legkisebb is számba véve az említett megcsökkenett idegenség reális mértéke, sőt az igen nagyon túl van becslve; semmi figyelemre sincs méltaita a rendes teherhordás iránt mutatkozó kezdő hajlamnak irányja, semmire az ország azon szükségéi, melyek fedezésére közpénz kívánatik és melyek az eddigi adózók teherhordásának egészen körén kívül esnek; nincs méltányolva legkevésbé is az, mit az ország pénzügyi megalakulása igényel; és innen következik, hogy ezen irányzat pártolói sajnálandó önmystifikációban élnek, mely által magát elsodortatni igen káros, sőt az ügy célszerű fejlődését tekintve, veszélyes.

A nemesség teherhordási hajlama még korán sem terjed annyira, mint ezen jó urak hiszik. A házi és hadiadó birtokaránylagos elvállalása a legszánandóbb minoritásban teng az érdeklettel, akár számukat, akár azon arányt tekintjük, mely szerint ezen teherhez de facto járulának. Szellemi és anyagi investíciókra bizonyosan meg van bennük a fizetési hajlam, de egyébre oly hajlam, melyre valamit építeni lehetne, még épen nincs. A nemesség önféjével gondolkozó része igen jól látja, hogy az országnak igen számos közszükségei vannak, melyek fedezést a mostani teherhordó érdekében is halaszthatatlanul igényelnek, de még fedezve épen nem volnának, ha ő a házi és hadiadó birtokaránylag elvállalja is. Erzi továbbá, hogy azon rendszer, mely szerint az eddigi teherhordóktól beszédettek a közjövédelmek, károsan hatott reájok magokra is, és így azt magára is alkalmaztatni engedni, épen nem hajlandó, min csodálkozni épen nem lehet, mert hogy valakinek nagy kedve legyen szolgájától, szolgálójától, csikájától, tinájától, lovától, birkájától, sórtvéstől, méhétől 'sat. fizetni, azt méltányos senki sem kívánhatja. A közjövédelmek előállításának illy barbarus módja appetitust senkiben sem gerjeszthet. Még kevesebb kedve lehet bárkinek is, házi és hadiadó birtokaránylag, és e felett még másféle terheket is most mindjárt vinni. Különösen ez a „birtokaránylag” nem tetszhetik senkinek, a ki tudja, hogy az országnak mindig több több közpénzre lesz szüksége, melynek befordítása mindenkinek érdekében történik, és így előállításá egyedül a birtokra nem nehezethetik. Ehez járul, hogy sokat fizetni kedve épen senkinek sincs, mert az ország elmaradott állapota mellett, önmaga vagyoni elmaradottságát is sajnosan érzi, majd mindenki. Ezen természetes vonakodást növeli annak tudása, hogy bizony már első lépés gyanánt jó sokat kellene fizetnie, ha a létező terhek vállalására szánná magát, növeli annak szörnyű határozatlansága, mit neki bizonyos oldalról kürtölnek. Azt tudja p. o. a nemes, hogy az ország védelmére rendkívüleg felkelni (nsurgálni) törvény szerint köteles, de azt, vajjon ezen köteletségétől fel lesz-e oldva, ha a hadiadó birtokaránylag elvállalja, neki nem tudja senki megfajteni, azon egyszerű okból, mert a vásárlás kettőn áll. Mind ezen okoknál fogva nem is teszen ezen közteherviselési eszme valóságban semmi előmenetelt, hanem csökönnyesen mindig egy helyen marad, és pedig épen azért marad, mert egyszerre akarják bizonyos oldalon keresztülvinni. Az eszmét csak pengetik jobbra balra és éljenezik. Ellene in thesis nem szól senki, sőt legtöbb mellette szónokol, de ezen elméleti általánosságából gyakorlati mezőre nem tértek által, és ha kutatja az ember azon értelmet, melyet neki azok tulajdonítanak, kik legharsányabban pengetik, eligazodni igen bajos, és végre is az sül ki, hogy a legnagyobb rész magával sincs tisztában, hanem beéri a divatos jelszó pengetésével. Így van ez minden dologgal, valamig a teoria, a jámbor ohajtások, az általánosságok mezején hagyatik, és nem specializáltak, practice valósitattni meg nem kísértetik. Ha Angliában a szabad kereskedés pártja a védvám és prohibíció rendszer ellen csak theoretice szónokolt, irt, vezérczikkezett, gyülesezett, a védvám és prohibíció rendszerre ledönteni akarta, és nem érte volna be a részletes győzelmekkel, ugy a szabad kereskedési eszme, gyakorlatban maig is alig tesz valamely előmenetelt; ott másképp jártak el, és látjuk az eredményeket. Huskisson még igen keveset tett, Peel már többet, s végre a gabonatörvények elleni Liga befejezte a csatát. Ennek végcélja bizonyosan az volt, hogy a védvámrendszer megdöntse, de ha ezt a theoreticus jelszót tüzi lobogójára, a practikus angolnál bizonyosan nem talál annyi sympathiákra, mint talált valóban, ezt mondva: olesó kenyér! És így van ez nálunk is. Azon törvényhozás, mely csak annyit határoz is, hogy a nemesség évenként 100 000 forint rendes terhet vigyen, sokkal többet tett a közteherviselés elvének győzelmére, mint akár-mennyi határozat, mely az elvet kimondja, de az életbe be nem viszi, és papíron hagyja. Ha mi azon hajlamát a nemességnek, mely mérsékelt mennyiségben létezik benne jelenleg az állandó teherhordás iránt, épen ellenkező irányban akarjuk felhasználni, mint a merre az tart; — ha egy pár pinttel egy akót akarunk megtölteni; — ha általános elvek keresztülvitelét tesszük feladatunknak, és nem érjük be a célszerű elvek alkalmazásával ott és úgy, a hol és a mint azok a fenálló körülmények között most alkalmazhatók, hogy végre az országos pénztárban pénz legyen, habár valamivel kevesebb elv is az országgyűlési irományokban — úgy megint csak a jámbor ohajtások mezején fogunk aratni értéktelen habérokat, és épen azért semmi egyebet, mert igen nagy feneket kerítünk a dolognak.

És ime itt látja az olvasó annak okát, miért abstraháltunk mi egészen a házi és hadiadótól. Mi ezen egész eszmét kimondhatatlanul szegénynek tartjuk, mely mellett holmi meszterkét, rövid ideig tarló, színtelt, kiesínált enthusiasmust, meglehet harsány éljeneknél egyebet nem eredményezt, hogy gerjeszthetnek Demosiheneink, ha épen nagyon megerőtelik magokat, de a mely mellett tartós melegséget és érdeket gerjeszteni, egy halandó sem képes. És azért nem is lenne egyéb sajnálandó idővesztésnél, mit ezen szegény eszme mellett bárki is elkövetni szándékoznék. Mi bátrak vagyunk ezen eszmék pártolójának azon jó szándéku tanácsot adni, hogy azzal egyelőre hagyjanak fel, és a lehető egyetértéssel idetlen eszmékkel nem akadályozva, igyekezzenek inkább a létező hajlamokat célszerűleg hasznosítani. Így mindenesetre sokkal nagyobb valószínűsége volna a sikernek, a vita szűkebb körre szorulna, az érésülés könnyebb, a közhaszon pedig nagyobb volna. Tervünk tekintetében még szükségesnek tartunk néhány felvilágosító szót. A mennyiben számokat hoztunk fel, csak inkább példálul formulázott avaslatainkban, azon vezérelvől indultunk, hogy a teremendő közpénz, direct és indirect utakon ugy állítsák ki, hogy ezen új teher a mostani terhek hordozói legkevésbé, de azért mégis érjen mindenkét, ne nyomjon senkit, az egész népességre hármaslandó könnyítés pedig a közpénznek gyümölcsöző javításokba fordításából származzék. Új terheket alig indítványoztunk, vagy olyakat, melyek befordításokban nem lennék legnagyobb részbeni compensatójok. Azon milliók, melyek fizetését javasoljuk, clemenze és alkotórészeikre szétakva, mindössze is alig terjednek többre, mint a mivel most kereskedésünk nyüzeit, dohányzási élvezetünket és rossz közlekedésünket megfizetjük. Személyadót indítványoztunk, de más részt a megyei törvénykezés terhet a mostani adózók vállairól az ország pénztárára átvétetni javasoljuk. Szóba hoztuk a törvénykezési taksákat, de a megyei albiróságok, és így az állalok szedetek megszüntését is tervezük. A birtokos nemességnek azt mondtuk: ne vonakodjál évenként 2 millió terhet vinni közjavítási célból, hiszen csak az ausztriai tartományokkáli vámmentes kereskedésből is több lesz a direct és indirect haszon, mely reád hármaslik, e felett meg a közlekedési eszközök gyors javítása, ugy fogja szaporítani telkeid becsét és jövedelmedet, hogy azon két milliót alig érzended. Indítványoztuk a dohányjövédelmek országosítását, de megmutattuk, hogy a nélkül nem lehet vámentes és szabadabb kereskedésünk, és hogy ezen jövedelem most is szedetik legnagyobb részben, csak hogy nem az ország, hanem a dohányspeculánsok, szivargyártók és boltosok által. A mostani teherhordónak ezt mondtuk: barátom, az ország felemelése nálad nélkül meg nem történhetik, és reád nézve az legjobb, ha az ország anyagi jóvoltáért minél több milliót investáltnak, mert így tamadnak neked bősségben becsületes kereseti módjaid, így fogod azokat használnia, magadat földesuradtól megválthatni — vidd egyelőre tehát az eddigi terheket, melyek a király és a megyéknek szükségesek, mert azokat nem azért bírod ittott nehezen, mert nagyok, hanem azért mert rosszul vannak elosztva, és mert eddig nem investáltattak azon milliók, tehát nem történt az meg a mire szükség van, hogy keresetmódjaid gyarapodjanak, jutalmazóbbak legyenek, és így terheidet könnyen vigyed; ha azonban azok egy részét a nemesség már most vinéd, ugy vagy neked kellene megint azon többieket vinned, melyek az ország felemelésére szükségesek, és így csak ott volnál, hol eddig; vagy pedig nem történnék ismét meg az, a mire az országnak, és különösen neked szükségesek van, hogy legyen minél több becsületes kereseti mód, mert a nemesség épen nincs hozzá készülőve, hogy mindkettőt vigye. A birtokos nemességhez pedig így szólunk: barátim, soha se engedjétek magatokat a szászatyárok lármája által sodratokból kivétni; vegyétek komolyan szemügyre az ország dolgát, mert az éljenektől meg nem hiszik; barátokozzatok meg azon eszmével, hogy minden terhet hordozni fogtok, és készületek is hozzá, de épen azért erőket ne engedjétek holmi apró engedményesekékel, melyek tulajdonképen senkinek sem használnak, és közönséget sem arának, — kimerítenni; egy rossz adórendszert ne engedjétek nyakotokba varratni, hanem magatok vállaljátok mérsékelt állandó terhet, a mennyit egyelőre elbírtok; ezenkívül szerezzetek az országnak egyéb közjövédelmet is, és szerezzetek neki ezeknek alapján hitelt; fordítsatok mindkettőnek eredményét haladéknélkül és nagyban anyagi és szellemi javításokba; a kereskedést mentsetek meg nyügeitől, és aztán így megerősödvé menjetek okos egymásutánal oda, hova — száz szónak is egy a vége — menetek csakugyan kell, és lábaitok sérelme nélkül lehet is, csak előbb az ut legyen annak rendes szerint elegyengetve. — Így szólunk az illetőkhez, mi skerral? nem tudjuk, de arról meg vagyunk győződve, hogy többel, mint ha mi is azt a házi és hadiadó-féle birtokaránylagos szegény eszmét pengettük volna.

Észrevehette fejtegetéseink során az olvasó, hogy azon meggyőződésből indultunk ki, miszerint az egész pénzügyi dolog szörnyű anomalia állásban van nálunk, melyet egyszerre tenni tökélyhez csak némileg közelítővé is, meghaladja a halandó tehetőségét, és így nem is várhatott tőlünk oly valamit, miről magunk is véjük, hogy felül áll minden kifogáson. Tervünk minden imperfectiója mellett, — ha nem is részleteiben, legalább főirányzatában életbe átvive, — alkotmányos és anyagi fejlődésünkben oly fordulatot képezne, melyet eddig még semmiféle törvényhozási intézkedés nem eszközölt. A mi különösen az országgyűlés hatáskörét illeti, és a számolodás, s felelőség elvének gyakorlatba-vétele, más részt nevezetesebb pénzügyi időnkint megújuló rendelkezési jog által, azon vonalra volna helyezve, mellyen más előhaladottabb alkotmányos nemzetek állnak. A befordítás

tervezésének tekintetében az ország főszükségei lebegtek szemünk előtt, mind szellemi mind anyagi rendük — elemi és ipari oktatás, törvénykezési rend, közigazgatás, börtönök javítása, birtok-biztosítás, köztisztviselők gyarapítása, kereskedésünk nyügeinek megoldása, közlekedési eszközök javítása nagyban, vízeink megigazitása, csatornázás, hitel-alapítás, országos tűzkármentés — és a mi mind ezekben foglaltatik, igen sok új becsületes kereseti mód, igen sokaknak. Mind ezen tervezések között, a régi divatból népszerű teveszméket, a régi megszokásból belénk rögzött bajtűteteket, valamint egyébkor, ugy itt sem kiméltük, és számokban formulázott példákkal igyekeztünk megmutatni, hogy a nemesség jelen tehermentessége valóságban nem egyéb csalódásnál és inkább valóságos teher; ellenben általunk javított terhelése, valóságban életheti és élvezhetési könnyebbé.

Nincs egyéb hátra, minthogy megértsük még, miért nem szólunk részletesebben az örökvaltsági és védvámi eszméről. Az elsőtől azért nem, mert ugyis elég hosszasak valának, és így jobbnak látuk, mondanivalónkat későbbre tartani fen. A másodikat pedig azért mellőztük, mert azt hiszik, hogy ezen szerencsétlen eszme egy sem kell senkinek. Néhány ember rágódik rajta csak, a mint sejtjük, semmi sikerét nem látva apostolkodásának, tehát csak tessék ezentul is, és válják egészségükre! Mi régen letettünk azon reményről, hogy ezen urakat kapacitálhassuk, sőt még arról is, hogy ezt a tények tehessék, mert hiszen látuk, hogy mi lett a véglegletből, és ezen urak mégis azt hiszik, hogy valami szörnyű nagy jelét adták practikai tapasztatuknak, midőn szegényke körül annyian bábáskodtak 's dajkáskodtak, hogy végre egészen el is veszett az ugy sem életre való kis csemeske — miért, miért nem? te j nem léte, vagy ápolás hiánya miatt? — azt senki sem tudja.

Ezek után a nyájas olvasótól, figyelmének illy hosszúság fárasztásáért újra is bocsánatot kérve, ezuttal búcsút veszünk.

BUDAPESTI HIRHARANG. Vasárnap aug. 22kén tízedik évnapijunkt, hogy nemzeti színházunk ünneppélyesen megnyitott, 's ki e tíz év történetét megirni akarná, vagy igen sokat, vagy igen keveset írhatna; sokat, ha a csapások, ármányok, fonkságok, kellemetlen surlódások részletes elsorolásába bocsátkozni kívánna, és keveset, ha színesztünk haladását boncolni akarná. Nem lehet szándékunk e helyen részletes történetet írni, 's azért csak röviden érintendjük azt, mi egyenesen a szavalo színészetre vonatkozik, röviden már csak azért is, mert nem igen érvényes az, mit elmondanunk kell. Színházunk megnyitásakor Hubenayné, Laborfalvy Róza és Lendvayné, Egressy Gábor, Fánegy, Megyeri, László, Lendvay és Szentpéteri képezék szavalo színésztünk magvát; azóta tíz év múlt el, Hubenayné és Megyeri meghaltak, 's helyök maig sincs kipótolva, drámai erőnk tehát jelenleg gyöngébb, mint tíz év előtt vala, mert az elsoroltak akkor épen oly jelesek voltak, mint most, 's az azóta kifejtett jobb tagok közt egy sincs, ki akár az elhunytakat, akár az élöket tökéletesen kipótolhatna. Ez elvitázhatatlan tény és igen szomorító, mert bármilyiket veszítsük is el a megnevezettek közül, nincs emberünk, kit helyére állíthatnánk. És különös az, hogy épen színésztünk van illy szomorú helyzetben, noha épen ez által érhetni el azon czélokat, mikért a nemzet áldozatot hozott. A daljáték hasonlíthatatlanul magas fokot áll most, mint tíz év előtt, 's ugyancz mondhatni a tanczról is. Schodelné, Láng Paulina, Paksyné, Lászlóné, Hollósy Cornelia mind ezen tíz év alatt lettek a meink, de hol maradtak az aránylag hasonló becsü u színésznők? És ugyancz áll a férfiakról is. Azt hiszük-e, hogy magyar hölgyek 's férfiakban nincs színészi tehetség? Ezt bizonyára senki nem fogja állítani. Vagy talán azért nem kapnak annyira a színészetben, mivel ez nem fizetettik oly jól, mint a dalművészet? Ebben csakugyan van valami, de most már ezt sem tarthatjuk akadálynak, mert jobb színészeink, rendes díjokhoz csatolva a jutalomjátékokat és vendégszerepeket, évenként 8 — 10 ezer forint jövedelemhez jutnak, 's ez már mindenesetre olyan, hogy az élet egyéb helyzetében nem igen könnyen juthatni ennyire. Ezenkül nemcsak előítéletek ellen nem kell többé a színészek küzdenie, sőt inkább tisztelőben tartatik a kitünőbb művész, 's oly kitüntetésekben részesül, minőkkel ugyan-csak kevés tisztviselő, ügyvéd 'sat. dicsekedhetik. Mi lehet tehát annak oka, hogy tíz év alatt nemzeti színházunknál a kitünő szavalo művészek száma nem szaporodott? Meggyőződésünk szerint ez nagy részben az igazgatóságok bűne. A legelső igazgatóságot kevésbé vádolhatni, mert annak annyi baja volt diszitmények, könyvtár, világitás, ruhatar 'sat. körül az alig elkészült színházban, hogy jövedőről nem igen gondoskodhatott. Az erre következett három igazgatás alatt folyvást a sajnos harcz vívatott dráma és daljáték közt, a kedélyek mindig ingerülve voltak ezen irányban, 's az ország akarata egészen mellőzöttvén, minden törekvés csak a daljáték emelésére fordított, mit csak dicsérni tudnánk, ha egyszersmind kapcsolatban lett volna vele a dráma emelése, mint főczélja a nemzeti intézetnek; de ez nem történt, sőt ezen időszakban egy pár jeles színészünk, a dráma és opera közt harczból támadott kellemetlenségek miatt színházunktól megválni kényszerült. Ezen, a nemzet szüdekával merőben ellenkező időszak után a haszonbérli igazgatás állott be, mellynek természeténél fogva csupán az leheté czélja, hogy nemzeti intézetünköl hasznot, minél több hasznot, azaz pénzt huzzon, és ezen czélját el is érte, de természetesen nem drámák által, miknek többnyire annál kisebb a közönsége, minél nagyobb valódi becsök van, hanem ismét a daljáték 's tancz emelése, és még inkább az ugynevezett látványok meghonosítása által, mely utóbbiaknak némi nemzetes irány is adott, mi behozatásokat menhelővé teszi; természetes

tehát, ha jelen leh...
jövendő...
sére...
tóság...
ez eleint...
rahagyot...
legyőzős...
lesb műv...
mindenes...
tán, a m...
színészek...
nészőrd...
ban...
dégül föl...
nők seg...
kit egek...
közönség...
kelnie...
kellene...
színház...
jobb drá...
férfiak...
mindazok...
léphetés...
és Szilá...
időszaki...
sem csat...
iránt töb...
mostani...
mivel ing...
ság ism...
remélni...
minden...
semmi...
mennyire...
leznay-k...
lemmel...
hölgyeink...
mal fog...
ritő vadá...
nek föl...
Egyébirá...
követelés...
színés...
kerül...
tehát ne...
áldozat...
keveset...
akarjuk...
mert külf...
A KIS...
nyári köz...
túsgent...
Stuller...
A KIL...
28ik és...
t. cz. tago...
1847ben.

PEST...
vallásu...
melt. gr...
alatt A...
években...
mal jelen...
beszéd...
superinte...
gyűlésnek...
viden ajá...
sásán kez...
tatkozás...
pont nyu...
szabálys...
után 108...
tendencia

*) Ké...
nak e haz...
mint jelt...
Hány egy...
zeti zsinp...
játékukkal...
csak szána...
*) O e...
igen ham...
is meg sz...
*) Per...
untatás...
+) Az...
tanácsal...
az egyik...
vizont),...
minden...
lesz, — de...
zönség, m...
+) Tel...
millyekké...
hatnak. M...
dosítása...
kezett. —

lebegtek
— elemi
s, börtö-
arapítása,
eszközök
ás, hitel-
ezekben
igen so-
ból nép-
rögzött
élük, és
gmutatni,
ban nem
ben álta-
vezhetősi

g, miért
ami esz-
asak va-
bro tar-
zást hisz-
enkinék.
mmi si-
entulis,
ményről,
s, hogy
i lett a
valami
lön sze-
k, hogy
kís ese-
y ápolás

hosszas
esünk.

én tize-
élyesen

, vagy
csapá-
részele-
sziné-
dékunk
en érin-
atkozik,
az, mit
nányé,
áncsy,
szaváló
nyé és
drámai

mert
ost, s
az el-
Ez el-
et vo-
k, kit
nésze-
érhetni

A dal-
tiz év
Láng
zen tiz
ag ha-
ról is.

cs szí-
Vagy
sz nem
an van
mert
mjátó-
int jö-
ogy az
nyhez.

inész-
ünöb-
gyan-
et te-
a ki-
yözö-

A
annak
határ
li nem
zgatás
köt, az
or-
esak a
nánk,
dráma
nem
zünk,
tlen-
n, a
után
észe-
i in-
huz-
drá-
mi-
ék s
meg-
ny is
zetes

tehát, hogy illy igazgatás, mely állásánál fogva csupán a jelen lehető legjobb kizsákmányolását tekinthető vezérrelvül, a jövődőről nem gondoskodott, 's jelesb színészek szerzésére *) fillért sem költött. Ezen rendszert országos igazgatóság követő, 's ettől már méltán a legjobbat lehet várni, még pedig egészen a nemzet szándékának értelmében; ámde ez eleinte kénytelen vala csupán a hasznobérli korszak hátrahagyott tetemes pénzzavaraival küzdeni, 's ezek szerzésés legyőzése után a színészet emeléséhez is hozzáfogott, a jelesb művészek díjait érdemeikhez illőbb fokra emelvén. Ezt mindenesetre a haladás első fokának kell tekinteni, de itt aztán, a mi elég sajnós megállapodás történt, mert a vidéki színészekkel kielégítő kísérletek nem törtettek. Hány jó színésznőről olvasunk roppant magasztalásokat divatlapjainkban **), 's ugyan hányat láttunk közölők szinpadunkon vendégül föllépni? Igaz ugyan, hogy például van egy színésznőnk segédszerepekre, ki néhány év előtt Normát éneklé 's kit egekig magasztaltak a vidéki szinbírálók, míg Pesten a közönség mindkét fülét bedugja, ha csak ennyit kell is énekelnie: „It van ő!” de a kísérletet mégis mindenesetre meg kellene tenni, miután különösen nők ügyében úgy áll most színházunk, hogy egyetlen szomorú csapás esetén egyetlen jobb drámát sem adhatunk többé elő úgy, mint kellene. A férfiak közül többekkel történt ugyan próba, de koránsem mindazokkal, kiket fölléptetni kellett volna ***), 's kik fölléphetés végett magok költségén föl is jöttek Pestre; Tóth és Szilágyi pedig fölléptek, a közönségnek tetszetek 's az időszaki sajtó által egyhangulag ajánlattak, de azért mégsem csatoltattak színházunkhoz, legalább az igazgatóság ez iránt többszöri felszólalásokra sem nyilatkozott †). Ezen mostani elmulasztások okait nem akarjuk taglálni, részint mivel ingerlés célhoz nem vezet, részint mivel az igazgatóság ismét új fordulóponthoz közelit, melytől jogunk van remélni, hogy színházunk ezen hangosan kiáltó szükségét mindenekelőtt méltányolni fogja. Színésznőről e tekintetben semmi ártalmas féltékenységet nem akarunk föltenni, sőt mennyire szerencsénk van őket tizenöt év óta, még a Beleznay-kertből ismerünk, és folyvást legelőnkebb figyelemmel kísérünk, meg vagyunk győződve, hogy többen hölgyeink és uraink közül legnagyobb lelki nyugalommal fogják részint páholyokból nézni, részint a kedvedre vadászatok zajából nem látni és nem hallani, mikép lépnek föl legjobb szerepeikben vidéki színészek és színésznők. Egyébiránt pedig a legjobb vidéki művészek is olly szerények követeléseikben, hogy valamennyi magyarországi és erdélyi színész és színésznő próbálépései sem fognának annyi pénzbe kerülni, mint Cerrito asszonyság egyetlen estli ugrásai. Ha tehát nemzeti színészetünk azon ágát, melyért a nemzet áldozott, az igazgatóságok pedig az első tíz év alatt vajmi keveset tettek, a jövő tíz év alatt egészen eltemetni nem akarjuk, úgy mindenekelőtt ujonczokról gondoskodjunk ††), mert különben bizony nem boldogulunk! — ☉

A KISDEDŐVŐ INT. M. O. TERJ. EGYESÜLET, ez idei rendes nyári közgyűlést t. Pestvármegye háza terében f. 1847 évi augst. 27én délut. 5 órakor fogván tartani, erre a t. cz. alapító részvényesek és minden ügybarát tisztelttel meghívotnak. — Stuller Ferencz, egyesül. titkár.

A KIR. MAGY. TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT f. hó 28ik és 29ik napján delutáni 5 órakor tartandja évnegyedes közgyűlést, (egyetemi utca, Almásy-ház, 90 sz. a.) melyre a t. cz. tagok szívesen meghívotnak. Költ Pesten augusztushó 22én 1847ben. — Dr. Kovács Sebestény Endre, titkoknok.

PEST, aug. 16. Tegnap kezdődött az ágostai evang. vallású négy superintendenciák egyetemes-gyűlése, mélt. gróf Zay Károly ur, egyetemes főfelügyelőnek, elnöksége alatt a gyűlés gyérebbe látogatott volt, mint a mult néhány évében. Az illető egyházi főhivatalnokok azonban teljesszámmal jelenek meg. — A főfelügyelő urnak rövid megnyitott beszéde után, a dunántúli egyházkerület ujonan választott superintendense, ft. Haubner Mátyas ur maga magát a gyűlésnek bemutatván, 's annak bizodalmba 's kegyeibe röviden ajánlván, — a tanácskozmány a jegyzőkönyv felolvasásán kezdődött, melynek több pontjai felett jeles és fontos vitatkozások történtek. Legnagyobb vitatkozásra pedig a 2ik pont nyújtott alkalmat, mely szerint a jegyzőnek fizetendő szabályszerű járandóságához a dunántúli 117 gyülekezet után 108 ft esik, mely összevet azonban a tisztelt superintendencia csak 100 forintban akarja elismerni és o'vállalni

*) Képzésére talán? mert szerzésére, . . . ugyan hol vannak e hazában azon színészek (magyar színészeket értünk), kik, mint jelesbek, a nemzeti színházhoz megszerezhetők volnának? Hány egyén lépett már föl vándorszínészárságok közül a nemzeti szinpadon, 's mit ebresztettek a nézőközönségben vendégjátékokkal? részvétet talán? ez ritka eset, — hanem többnyire csak szánakozást és visszatetszést. — S z e r k.

**) O ez igenigen ócsó portéka nálunk! A magasztalásokkal igen hamar készen vagyunk, azok vajmi sokszor az érdemeket is meg szokták előzni. — S z e r k.

***) Persé kellemes mulattatására a nézőközönségnek, és nem utatására egyszersmind? — S z e r k.

†) Az időszaki sajtó, az igaz, megtette a magáét; szolgált tanácsal 's ajánlott egyeneket (kárhoztatva 's roszalva sokszor az egyik lap azt 's azokat, a mit 's kiket a másik lap ajánlott és vizsont), úgy, hogy az igazgatóság, ha minden taucset el-, és minden ajánlott egyént fölfogadott vala, színészeink száma legio lesz, — de pénz, pénz, lesz-e egyszersmind pénz? 's lesz-e közönség, mely nélkül pénz sincs? már ez más kérdés. — S z e r k.

††) Tehát csak ujonczokról, nem pedig jelesb színészekről, millyekké amazok csak képzés és hosszabb studium által valhatnak. Már ezt magunk is helybenhagyjuk, mert némileg módosítása azon tételnek, melyre fentebbi első jegyzetünk keletkezett. — S z e r k.

azon okból, „minthogy, ugymond, eredetileg az ajánlás csak 100 ft volt, 's az egyetemes gyűlés nem volna még akép elrendezve, miszerint az a superintendenciákra bármely csekély fizetendő összevet is, az ajánlaton túl, kötelezőleg vagy parancsolólag kivethetne 's határozhatna“ — E szerint tehát csak a kivétési elv vétetvén kérdésbe — mert különben is a közszeretben levő érdemes jegyző ur ellen legkisebb észrevétel sem vétetvén és nem vétetvén — más részről azon elv ellenében felhozott: hogy az illy szükségességképe teendő fizetések 's összevegek meghatározását az egyetemes gyűlés már 50 év óta gyakorolja, miképen a jelen esetben is a jelenlevő superintendenciák az akkoriban létező gyülekezetek számát vévén, és egyebet nem is vehetvén, zsinórmértékül, a kérdéses összeg kivétele ezen alapon törtévé, azt sem igazságtalannak, sem önkényesnek állítani nem lehet. — Ezek 's több illy igen tanulságos felemlítések után a dunántúli superintendenciák érd. követői oda nyilatkoztak, hogy igyekezni fognak az illető kerületi többséget kapacitálni és arra bírni, hogy a kérdéses 8 váltó forint is pontosan bejőjön. — Ezután a jegyzőkönyv 6dik pontjánál is több tanulságos észrevétel történt. Ezen pont szerint a katolikus ifjaknak az evangélikus iskolákban járhatásáról levén szó, újra felemlített, hogy arra sem törvény, sem igazságos ok nincs, miért azok az evangélikus iskolába fel ne vétethetnének, 's nyilvánosan be ne sorollathatnának, miután a valláson kívül, melyben itt oktatást nyerni úgy sem fognának, egyéb tanulmányok és tanítás elvei a katolikusoknál divatozókéitől lényegesen nem különböznek. — Ezek után a 15k pontra tételeket némely észrevételek, mely szerint a protestans ünnepek egyformán megtartása ajánlattak, 's e tárgyban bővebb megvizsgálás és célszerű intézkedések tétele határozottak. — Voltak, kik vallásos szempontból kiindulva e tárgyat magokra a gyülekezetekre bizni javasolták; voltak némelyek, kik az ünnepeket kevesbiteni, mások pedig szaporítani indítványozták. Voltak, kik a vasárnapokon megtartani szokott vásárok miatt panaszkodtak; végre a többség oda látszott hajolni, hogy az ünnepek dolgában a négy superintendens maga intézkedjék. Emelést érdemel még a 27dik pont is, mely szerint a váczai siketnéma intézetében jelenleg 5 evang. növendék oktatatik — fizetés mellett, — tehát kérdés támadott, vajjon ezen intézetben nem volnának-e a szegény evangélikusok számára is némi alapítványok? tudva levén, hogy amaz intézet a nagyemlékeztető felség Ferenz király által alapított, 's nevezetesen 30 növendéknek ingyentartása is megajánlatott, kihehetőleg tehát ezen indítványok nem csupán a katolikusokra, hanem más hitfelekezetekre is kiterjesztvék, mert az örök emlékeztető megboldogult alapítványait 's számtalan jótékony intézeteit minden valláskülönbség nélkül szokta volt alapítani. — Azonban a kérdésre kielégítő feleletet adni senki sem tudván, javasoltatott, hogy az illető helyeken hivatalos tudakozódások törtéjenek. — B. S.

KÜLFÖLD.

NAGYBRITANNIA. London, aug. 14. A parlamenti választásokból a 658 teljes számhoz már csak 33 hiányzik, melyek bár mint üssenek ki, a ministeriumnak többsége lesz, ha nem tekintjük azt, hogy a liberalisoknak jellemzett parlamenti tagok színtoly kevéssé számíthatók feltétlenül a ministeri párthoz, mint az ugynevezett peeliták az ellenzékhez. A scót választások, az edinburghi és glasgowi bevégze levén, kevés szóra adnak okot; megemlítendő az ismeretes radicalis Hume győzedelme Montrosében. Ellenben az irlandi választások igen élénken és gyakran rendbontásokkal is mennek véghez. Többek közt Limerickben, hol a whig Mcensell, az ismeretes Smith O'Brien ifjú, és Powel öreg repealer léptek fel, a nép olly ingerült volt, hogy aszavazókat katonai kíséret alatt kellett a szavazási helyre vinni.

A hivatalos Gazetteben titkos tanácsi rendelet közöltetik, mely által a pro forma sept. 21ére egybehívott parlament oct. 12elig halasztatik el, még pedig az egybegyűlésre mutató szokásos szavak nélkül, úgy hogy megnyitásának határideje tudva nem lehet.

A Times egyik vezércikkében az új parlamentről következőleg nyilatkozik. A végződő választások egy eredményre, vagy is inkább eredményhiányra mutatnak. A jövő januárban, ha nem előbb, egybegyűlendő parlament ujdön új, vegyes, fenyték és kötelezettség nélküli leend, de határozatlan is. Inkább fog hasonlítani az első reformparlamenthez, mint valamely legközelebbi elődjéhez. Mindnyájan jól tudjuk, mennyibe kerül ezen idomtalan gyermeknek kellő alakot adni, 's mily kevéssé sikerült ez. Reméljük azonban, hogy erre Russell lord és Lefevre ur annyit teendnek, mint az akkori nyugtalan idők ministerelnöke és speakerje tettek. A legnagyobb veszedelem jelenleg a szellemi határozatlanságban rejlik, a lázas várakozásban, 's a ros vezetéshez makacs ragaszkodásban, melyek a jövő ház alkataban és szellemében mindenütt mutatkoznak. Hogy új chartisták, új radicalok, új repealerek, 's meglehetőképen új zajongók is ülednek benne, az magában véve nem nagy baj. A tapasztalás megmutatta, hogy illy emberek elvesznek a 656 személyesen kitűnő férfi gyülekezetében. Az sem tesz semmit, hogy talán sok új terv fog felmerülni; nagy politikai termékenység mai nap nem létezik. A veszedelem az, hogy határozott célok, politikai organisatio nincs. A ház nagyobb része nem tudja, miért gyűl egybe. És illy tömeggel szemközt állni igen bajos. Egyéb nehézségeket említeni fölösleges. Csak azt tudjuk, hogy nagyon fogunk a körülményektől és a vezetőktől függni. Lord John Russell talán képes lesz a tömeget uralkodni, azt kiegyenlíteni, belé a rend és a haladás szellemét önteni, 's akarata szerint úgy összemunkáltatni, miatha saját eszméi szerint indúna. Ez a lord feladata. Ekes szavának és tapintatának kell fekéznie a vad repealert, a bosszus protectionistát, a heves radicalist és a siket conservatívot. Azon pillanatban, a mint lobogóját lebuzná, szabálytalan kívánatok, ábrándos tervek, hirtelen felmerülő pártvezérek keriténék hatalmukba a törvényhozást, és az ő súlyos állását. A választás valóban csak a pártok felbomlását sietteté. Mindenki tudja, hogy ez mulhatatlan következménye leend azon körülményeknek, melyek közt a gabonatörvények előröltettek. Azon párt, mely védelmőkre kötelezve volt, rögtön feláldozni volt kénytelen azokat. A szükség a vár kapuin dörgött 's egy közellenség kiadását kívánta. A vezér és pártjának jobbjai engedtek e kívánságnak. Ezzel a keresztes háború czélja eltűnt. A néhai kissé megvásárolható engedelmesség helyébe bizalmatlanság és gyűlölet lépett. Az országot szétfutamodott hadsereg borította el, Lord Johnnak nem egy, hanem száz ellenséggel van dolga. Zaklattatni fog a guerillák által, melyek kisebb számmal lesznek, hogysem megütkezhessenek és tartósabbak, hogysem megvetteszenek. Nem fognak békét hagyni neki, gyenge pillanatokban ráütendnek és a házat olly férfiak csevegésével foglalandják el, kik legkisebb statusműveltséggel sem bírnak, 's magokat sem szerénység, sem józan ész által korlátoztatni nem hagyják. Illyen számos, mérges és alkalmilag áruoló ellenzék meg nem vehető. A legjobb törvényjavaslatra is rátamadandak, mint legyen a friss husra. Ebben rejlik az új ház veszedelme, és nem csekély. Leginkább az időpazarlástól és üres vitáktól tartunk. A protectionisták tehetetlen serege szintannyira elősegítendi a parlamentaris fogy és lelkület súlyedését, mint a legdühösebb reformerek.

A lapok a spanyol bonyadalokkal foglalkoznak, és a Times egy közellevő kiütést jövendől, melynek czélja, Maria Christina és a francia udvar czelszövényeinek kivitele, Isabella leköszönésének és Mon'pensier herczegasszony trónraültetésének eszközzésére.

A királyné aug. 11. Osborne mellett „Victoria and Albert“ gyors hajón öt más gőzös kíséretében megkezdette Nagybritannia körülhajózását; 12én az egész hajócsapat Dartmouth mellett a köd miatt horgonyt vetni volt kénytelen.

FRANCZIAORSZÁG. Minél inkább vonakodik a kormány a tisztviselők corruptiója iránti vádakat törvényesen megvizsgáltatni, annál sarkalóbbak a vádoló lapok kihívásai, annál szaporábbak a vádak; és Ledru Rollin és Girardin urak hir szerint 100,000 frankot tettek össze a megvesztegetéseket bizonyító okiratok megszerzésére, melyek a Pressében nyilvánítottván, Girardin ur a közönség szemei előtt akarja Guizot és Duchatel minister urakat elítélni. A Pressenek különös illy itélőszéki rovata leend. A S e m a i n e, mely az algiri bányák körüli megvesztegetéseket első hozta szőnyegre, most új vádakat emel az algiri igazgatás ellen; a National pedig már két hét óta nógatja a hadügyminisrt, miképen legyenek értendő a következő szavak, melyek egy megbukott algiri kórházi liferans könyveiben találtatnak: „A hadügyminisrtnek Parisban 15,000 frank.“

A Courier Français arra figyelmeztet, hogy az angolok Cherbourg általellenében Auregy kis szigeten, hová a hajók a csatornai viharok elől menekülni szoktak, erős hadi kikötőt kezdenek építeni, mely saját büszkölkedések szorint egy másik Gibraltar leend.

Havre és Uj-York közt új gőzhajózás rendszerezetett. A legelső utazást „Union“ nevű postagőzös tette, 's az utat Havrétől Uj-Yorkig 15 1/2, vissza pedig 12 1/2 nap alatt véggezte be. E szerint a francia közlekedési vállalat legyőzte az angol, belga és amerikai vállalatokat, melyeknek soha egy hajó sem szállt át az Oceanon illy rövid idő alatt. E jó siker Nantes városát is mozgásba hozta, 's itt gőzhajózási társaság alakult a Braziliávali közlekedésre.

A Journal des Débats, mint tudjuk, a reform-lakomák látogatóihoz e szavakat intézte: „Ismerünk benneteket, ötven év előtt jakobinusok clubja volt nevetek!“ Erre egy kamarai követ a Nationalban a jakobinusok becsületét mentőleg figyelmezteti a ministeri lap olvasóit, hogy a forradalom idejében a chartresi herczeg (most Lajos Filep király) a jakobinus clubnak nemcsak buzgó tagja, hanem egyszersmind egyik hivatalnoká volt.

SPANYOLORSZÁG. Az aug. 7kei Gaceta hivatalos kormánylap a belügyminisrtnek a madridi gefe politicohoz intézett következő iratát nyilvánította: „A király ő felsége egy nyomtatványt küldött hozzám, mely hozzá egy névtelen levéllel küldetett. A király egyszersmind határozottan kinyilatkoztatta, hogy a nyomtatvány tartalmát, mint indulatával merőben ellenkezőt, bosszusan visszautasítja. Miután a királyné mindenről tudomást nyert, megparancsolá, hogy exczellentiád haladók nélkül vizsgálatot tétessen a gonosz merény szerzőinek kitudására, miszerint azokkal együtt, kik az irományt nyomtatták és forgásba tették, megbüntetés végett a törvényszéknek átadassanak.“ — A Heraldó szerint e nyomtatványban a király nevében minden spanyol a jelen állapot felforgatására szólítottak föl.

Madrid, aug. 10. Benavides belügyminisrt meg van elégedve a királynál tett látogatásának eredményével. Holnapután a királyné Madridba visszatérővén tüstint minister tanács fog tartani, miszerint végkép elintéztessenek azon ügyek, melyek a királyi házastársak visszavonását okozták. A félhivatalos Correo azt mondja, hogy a király nem sokára visszajövend a fővárosba, és hogy a királyné megérkezése a kibékülés jele leend. — Ugyazon nap, midőn a király a lázió proclamatiót ismeretlen kéztől kapta, Serrano tábornokhoz a postáról egy nehéz csomag érkezett, olly felirással, hogy maga törje fel. Midőn a csomag San Llorensóban a tábornok távollétében átadott, ennek anyja és Ros de Olano tábornok gyanusnak találták azt, 's vigyázatval felnyitván a csomagot, kislütt, hogy a pecsét ala durranó készítmény volt illesztve, 's feltörésekor a feltört megsebesítette volna. — Tegnap a király nagy pompával kenyefutókkal 'stb. a városba jövend, estig itt mulatott kisebb testvéreivel.

OLASZORSZÁG. A tavali közböcsánatból a politikai vétek miatt elítélt papok és katonák kizárva voltak; a pápa most a közböcsánatot ezekre is ki akarja terjeszteni, 's már némelly, 1836 óta börtönben ült papnak a szabadságot visszaadta.

SVÉCZIA és NORVÉGIA. Tudva van, milly rossz következményei vannak az északi országokban, kivált Svéczia és Norvégiában a pálinkaivásnak. Az utolsó norvég országgyűlés a pálinkamérséket egészen eltiltotta, és csak nagyban árusítását engedte meg. Most a norvégiai hírlapok a rendszabály údvös következményeit magasztalják. P. o. Laurvig város évenként 125,000 pot (pint) kimért pálinkából 4000 tallér jövedelmet huzván, a város tanácsa folyamodott a kormányhoz, hogy a törvényesen meghatározott legkisebb edény (40 pot) helyett kisebbet engedjen használni, minthogy illy rögtönös változás kivihető nem volna, és a pálinkaivó munkások összeállván, egyszerre 40 potot fognának vásárolni, 's még inkább részegeskedni. Azonban mielőtt még feleletet nyert volna, meggyőződött tévedéséről, mert a nagy mérték behozatala óta minden rendesebben és csendesebben megy, a porlekedések száma csökkent, és egy esztendő óta már semmi verekedés nem volt a városban.

BELGIUM. Az eddigi miniszterek még f. é. jun. 12én nyújtották volt be leköszönésüket a királynál, és csak f. aug. 12én jelentek meg a királyi rendeletek, melyeknél fogva ama leköszönés elfogadtatván, belügyminiszterre Rogier, külügyre Hoffsmidt, igazságivá Haussy, a pénzügyek részére Vaydt, a hadi-ügyek részére Chazal báró, az országos munkák részére Frere-Orban urak nevezettek ki. Egyszermind megjelent a hivatalos lapban az új ministerium programja, mellyben az eddigieknél nagyobb haladási reformok ígértelnek.

POROSZORSZÁG. Posen, aug. 13. Börtönseink e napokban egy szokatlan vendéget nyertek, t. i. egy fiatal kisaszonny, F. itteni városi tanácsnok leányát. Elfogatásának oka még a (politikai gyilkosság miatt kivégzett) Babinskiért tartott gyászmise idejéből ered, minthogy a kisaszonny abban szinte részt vett és a tanuskodásra több ízben felszólítatván az esküt letenni nem akarta. Fogsága, ugy halljuk, elég szigorú, és a kik a lengyel hölgyek erélyes lelkületét ismerik, nem hiszik, hogy őt az esküre kényszeríteni sikerülend. Az érintett gyászmise körüli vizsgálatok még korán sincsenek bevégezve, jóllehet már több fiatal, 's részöl igen fiatal hölgy büntetett meg különféle büntetésekkel, a királyi Luiza-iskolából kirekesztéssel, Posenből száműzéssel 'sat. A poseniek a Berlinben folyamatban levő nagy lengyel pör különféle phasisait feszült figyelemmel kísérik, 's az őket épen nem sujtja le, hanem inkább új remény kufjeje, annak t. i. hogy a lengyel állapotoknak a nyilvános tárgyalás által elterjesztett közelebb ismerete a németeknél a lengyelek joga iránt több rokonszenvet gerjesztend.

TÖRÖKORSZÁG. Konstantinápoly, aug. 6. Az Albániából legújabbán jött hírek nyugtalanítók. A lázadás elharapózott, és a pártitűk száma 6000-re létezik. Vezérek felső Albániában Zeinel bey, alsó Albániában pedig Dsuleka. Tudva van, hogy e két kerület lakosai mindig visszaronásban éltek egymással. Most, ugy látszik, egészen kibékültek, mert mind a két rész pártitűitől legjobban egyetértésben vannak, és a vérendszabályokról közösen tanácskoznak. Ez állapot a portát erélyes rendszabályokra kényszeríté. Albania partjai mellé három gőzös és némelly könnyebb hadi hajó küldetett, és napokban pedig ismét két fregat, két corvet és még négy hajó indult el az itteni kikötőből. Az albaniai katonai hatóságok e hadierők megérkezésére várakoznak, mert az ottani katonaság közt sok alban van és hűségében nem igen bízhatni. Mult kedden a 'porta' az európai követségeknél Albánia partjainakzár aláfűtetését jelenté. Szárazon is küldet-

tek seregek a fellázadt tartományba. — A törökögörög kérdés még most sincs megoldva. Tegnapelőtt Bécsből egy rendkívüli futár érkezett meg Stürmer gróf itteni ausztriai követnéél.

Konstantinápoly, aug. 11. A porta épen most vette tudósítását egy győzelemnek, mellyet seregei Berat mellett a pártitűt albanoknak vertek, 's ezek közül 120at agyonvertek, 80at pedig fogolylyá tettek.

ÉSZAKAMERIKA. Britannia, Liverpoolban aug. 13án késő este megérkezett gőzös Uj-Yorkból jul. 31eig Mexikóból jul. 3aig, Veracruzból jul. 18aig, Uj-Orleansból jul. 24eig terjedő tudósításokat hozott, tehát Uj-Yorkból Liverpoolba az utat 14 nap alatt tette meg. A Britannia elindulása előtt a villanytelegraph azt jelenté, hogy a mexikói kormány három biztost nevezett ki, kik az egyesült statusok felhatalmazottjával egy, Pueblától 9 órányira fekvő helyen a békekötés iránt alkudozni fognak. A mexikóiak ez által alkalmasint csak időt akartak nyerni.

DÉLAMERIKA. Buenos-ayresi jun. 10ei kereskedési levelek szerint Rosas, ottani dicator el nem fogadta a feltételeket, mellyeket neki Howden lord és Walewski gróf Anglia és Franciaország ügyviselői, Montevideo ügyében tettek, sőt több millió dollárt kíván Anglia és Franciaországtól az argentinai hajócsapat elfoglalásáért.

Brasiliából egyéb fontos tudósítást nem irnak, mint hogy a trónörökös, az ifju császár egyetlen fia, élete 27ik hónapjában meghalt.

Gr. Dessewffy Emil vezérlete mellett szörkeszté Szonvoy József. (Szörkesztőségi szállás url-utca Horváth-ház 540d. sz. a. t. em.)

Hivatalos tudósítások.

(881) Árverési hirdetés. (2, 3) (595) A nagyméltóságú magyar királyi kincstár jóváhagyásából közhírré tétetik: hogy a diósgyőri kir. koronai uradalom részéről e' folyó 1847dik évből termelt gabics szedés és makkoltatás használatára iránt Felsőgyőrben az illető erdőfőnökség iródjában és pedig a' gabics eránt folyó évi szeptember 30dikán a' makkoltatás eránt pedig 27kén nyilvános árverés fog tartatni, ennél fogva ezen fentebbi hasznvételeket bérbe kivenni szándékozők ezennel hivatalosak, a' gabics és makkoltatás iránti árverési feltételek ugyanazon iródban eleve olvashatók lévén. — Diós-Győr Julius 18kán 1847.

(578) Spanyol eredetű kosok, anyabirkák, ürök és szarvasmarhák eladása. (1, 3) A' cs. kir. alapítványi uradalmak igazgatósága részéről közhírré tétetik, hogy f. évi augusztus 30dik és 31dik napján a' Nyitra vármegyében fekvő hollói uradalomban nagy számmal spanyol eredetű hágo-kosok, részint öregebb, részint két éves anyabirkák, ugyszint nagyobb mennyiségben nemestelt, tenyésztésre tökéletesen alkalmas anyabirkák, valamint öregebb és két éves ürök is, — végtére több darab szarvas-marha közárverés útján, azonnali fizetés mellett, eladatni fognak. — Ezen a' cs. kir. hollói várbán tartandó árverés mondott napokban reggelt 9 órakor kezdetét veendő. Bécs Julius 10kén 1847. (766) (3, 3)

(584) Csödper-hirdetés. (1, 3) 29340. Bács vármegye jelentése szerint javaikban megfogyatkozott bajai lakosok Nics János és hitese születtől Czeilinger Klára, — Milets Antal, — és Bakits Péter ellen rendelt három rendbeli csöd-perekben, az illető hitelezők összevetelére és pedig az első csödben f. évi szeptember hó 9. 10. és 11-ke, a' másodikban ugyan ezen hó 13. 14. és 15-dike, a' harmadikban pedig szinte ezen hónap 16. 17. és 18-ka tüzetven ki határnapul, — az elsőben ideigleni csödötömegmondókául Jilk József küll tanácsnok, perügyelőnek Kosztics Antal hitesüggvéd, a' másodikban Kosztics Antal tömegmondónak és Szerviz Dömötör ügyész perügyelőnek, a' harmadikban végre tömegmondónak Grünvald Ferdinánd tanácsnok, perügyelőül pedig Sándor József ügyész nevezetett ki. Mi is kebelserzte kihirdetettik. Kelt Sz. Jakab hó 13kán 1847. (766) (3, 3)

(576) Reiner Mendl elleni csödper. (1, 3) 28499. Sopron vármegye törvényszékének jelentése szerint, Reiner Mendl németkereszturi zsidó hitelezői csödületének határnapja f. évi szeptember 30dikára tüzetven ki 's tömegmondónak Rohrer József járásbeli esküdt, perügyelővé pedig Arner Tódor hitesüggvéd nevezetvén; ugyanez kihirdetettik. Kelt Szent Jakab hó 6dikán 1847.

(579) Sauska Antalné elleni csödper. (1, 3) 28744. Tolna vármegye törvényszékének jelentése szerint Sauska Antalné születtől Nunkovits Katalin bonyhádi lakos hitelezői csödületének határnapja f. évi szeptember 6. 7. és 8-dikára tüzetven ki 's tömegmondónak Perczel Gyula főszolgabíró, perügyelővé pedig Tóth István tiszti alügyész nevezetvén; ugyanez kihirdetettik. Kelt Sz. Jakab hó 6dikán 1847.

(574) Gróf Festetics Vincze elleni csödper. (1, 3) 28480. Sopron vármegye törvényszékének jelentése szerint gróf Festetics Vincze cs. kir. aranykulos hitelezői csödületének határnapja f. évi szeptember 30dikára tüzetven ki 's tömegmondónak Csupor Gábor főbíró, perügyelővé pedig Szarka Károli hitesüggvéd nevezetvén; ugyanez kihirdetettik. Kelt Szent Jakab hó 6dikán 1847.

Uj-Grádskai Gastaiger János második feleségétől származott leányai Katicza és Anna, Grünvald özvegy Gastaiger Theresia, mégis Bergstein Brigitta özvegy asszony felszólítatnak, hogy Vernhard-féle hagyományoknak folytelére (mellyre már nm. helytartó tanácsi kihirdetés által is utasítvák) f. évi october 15-ig törvényes bizonyság által hitesített keresztelő 's egyéb származási oklevelekkel ellátva Veszprémbe az auliorral megjelenjenek; ellenkező esetre hagyományaik az ez esethe kirendelt cziókra lesznek fordítandók. — Kelt Veszprémben 1847. augusztus 14kén.

(889) (1) Cseresnyés István t. Veszprém vármegyei főszolgabíró, mint Vernhard-féle végrendelet végrehajtója.

(891) Kivilágítás. (1, 3) A' pannonia-gyertyák főraktárában Pesten (nagy híd-utcai Weisz-féle házban) a' közellevő kivilágításra gyertyák gyertyatartókkal együtt, dbja 5 's 6 p. krjával kaphatók. — A' gyertyatartócskák mindenesetre csak gyöngye bádogból készitvék, de a' czélnak mégis megfelelnek. A' megrendelések pedig, a' kifuzetéssel együtt, a' világítás előtt legalább is 24 órával teljesitendők.

(777) Magyar pezsgőbor végeladása. (4, 6) A' dicséretesen ismert Dell' Adamy-féle legjobb fajú 's tiszta izére nézve a' francia pezsgőhöz csaknem hasonló magyar pezsgőborból még nagymennyiségben létezik és nagyban igen jutányos árért, — ugyszinté üres pezsgőborpalackokból is nagymennyiség kapható. — Körtülményesben értesüthetni Weisz B. és társa iródjában Pesten nagy híd-utcai 678-ik számú Weisz-féle ház 1-50 emeleten.

(888) Magyar közép-ponti vasut. (1, 3) Folyó évi szeptember 1-jén reggeli 8 órakor fog — a' 13¼ mértföld hosszáságú vasut-vonal ünnepélyes megnyitása Pesttől Szolnokig megtörténni. Szeptember 2dikán pedig ezen vonal nyilvános közlekedésre személyek számára át fog engedtetni. Az áruk szállítása iránt rövid idő mulva külön hirdetés által tétetik intézkedés. Pozsony augusztus 21-én 1847. A z i g a z g a t ó s á g.

Tulajdonos Borsos Márton. — Nyomatja Landerer és Heckenast Posten.

(595) Ifj. Dugovich Imre elleni csödper. (1, 3) 30830. Vas vármegye csödötörvényszékének jelentése szerint, Ifjabb Dugovich Imre hitelezői csödületének határnapja f. évi július 5kére, a' hitelezők megjelenésére pedig f. évi sept. 4, 5 és 6dik napja tüzetven ki 's tömegmondónak Szabó György, perügyelővé pedig Sáhgy Mihály hitesüggvéd nevezetvén; ugyanez kihirdetettik. Kelt Sz. Jakab hó 20dikán 1847.

(578) Schaeffer Ábrahám elleni csödper. (1, 3) 28740. Tolna vármegye csödötörvényszékének felirása szerint Schaeffer Ábrahám zombai zsidó hitelezői csödületének határnapja folyó évi szeptember 6dikára tüzetven ki, tömegmondónak Georgievics Pál hitesüggvéd, perügyelővé pedig Tóth István megyei tiszti alügyész nevezetvén; ugyanez kihirdetettik. Kelt Szent Jakab hó 6dikán 1847.

(885) Birtok eladás. (1) Néhai Richter Ferencnek, n. Zemplén megye, illetőleg általa gondviselt Kastenbaum tömeg részére lefoglalt, D. Vecse és Czibakházi részirtokkal f. évi Sz. Mihály napján D. Vecsén árverés által el fognak adatni, ha az időig alolrt teljes hatalmu megbizottal Pesten, minden órán eszközölhet szabad alku útján el nem kelnek; — kellő biztosítás esetében azonnali készpénz fizetés nem kívántatik. Egressy G. Sámuel n. Pest megyei főügyvéd 's teljes meghatalmazott.

(882) Hirdetés. (1) Pesthez négy óra távolságra Fejér megyében, Tabajdon fekvő 160 hold föld, jobbágyok, beütelek majorsági épületekkel, 3 szőlőkert 's szőlő dözma-sokkal együtt, f. évi Sz. Mihály napkor haszonbérbe adandó, — miről bővebb értesítést adhat Nilszidszky ügyvéd Pesten molnár-utca 99dik sz. a.

Egy tapasztalt nevelő, ki részint egyes növénydek mellett nagy ur házaknál, ugy nemkülönbön nyilvános tantói pályán is több év alatt legjobb sikerrel működött, — valamely ur családoz egy vagy több növendék mellé nevelőnek ajánlja magát. Bővebb tudósítást e' lap kiadóhivatala adand. (883) (1, 2)

(890) Birka-eladás. (1, 3) Heves megyei Helebrandt családót illető sülyi pusztán Tisza mellett 400 anyából, 20 darab kosból, 200 fiatal ürüből és 200 bárányból álló tökéletesen tiszta, egészséges, magos javított gyapjujú tőkés birka-oladók, helyben a' tolettelésre alkalmas ápolat lévén, telhelhetnek, részükre takaromány is adható 's feleltés után Szent György napig hasznos, igen tágas legelővel. Árukat megtudhatni a' tulajdonosnál Jász-Kis-Eren Küry Józsefnél.

Gyógyszertár-eladás. Egy igen népes, nagy vidéki 's látogatott piaczu transzennalis városban, legjobb kelendőség- 's hitelben álló gyógyszerár, mellynek évi forgalma 11000 v. frt, szabad kézbeli eladandó; — bővebben lehet értesülni szóval vagy bérmentes levelek által Molodoványi József urnál, Pesten Leopold-utca 223dik sz. alatt. (874) (3, 3)

Figyelemre méltó hirdetés. 30 darab a' legjobb orosz-legendar mensesből — 's tenyészésre alkalmas igen jeles anya-kanczák csikóstól együtt Pest közelében eladásra ki vannak állitva, 's azok e' hó 31-ig helyben maradnak 's onné, — ha el nem adatnának — a' győri vásárra hajtának; bővebb tudósítást tulajdonos Blum ur adand, kis mező-utczában „Bécs városához” czimzett házban Pesten. (880) (2, 2)

(887) Árverés. (2, 2) Leopold-utczában 216. szám alatti házban, folyó augusztus hó 27-ik napján, reggelt 10 órakor, 4 kocsis-ló, több rendbeli üveg- és fedett hintók, kész fizetés mellett, el fognak adatni.

Ezen négyezer tékon, pé meg. E Budapest-pes 5 ft., Pos kent két négyezer 12 kr pp den négy bettis sor

TAR Lélekorvó sáskák. N pénzár al mélyek sz Hibaigazít Portugalia gánhrdetet Statuspap IROD. iskolai 's 1847 XIV k 8 z t ó r Erdélyors

A nm ségbe jött rlnokot, vattal gy A nm megfűsü

LÉI orvostu den ali tekintély nemcsak van, min a lelki lésére a vának a utazásai tárgyat Köz

sági áll meg a akkor m zetek, zaratott tésben v valami tek felül helyezte lönözve kép öha fordulha beletek küldete módon híz zárú telly bük mellyek nálatlata

gálók 8 olvasta szersmin nek lapj

NÉPSZÍ irta Ka talója kinyoma

A p nem ke ámen-t árnyold nyire R épen nm közlőoy hetó vol vünetk használt ime üdv jesztési ismeri i vergődi kik előb reszben tekintve bármí di földi dip

Eze előrebo mit Ka legyen, szándék

A t áldozza szép ide választa hatni c tali kör